

mel i sucre

A AQUEST NUMERO HI TROBAREU

- Notícies locals, del que succeeix al poble, fins a l'hora de tancar el número, per l'O.C.B.

- Notícia llarga, símil entre la vida real i el món de la imaginació, per Joan MÓrey Company

- Bestiari, el cavall de serp, breu estudi d'aquest sofisticat insecte, per Cosme Nigorra, Joan MÓrey i altres.

- La festa passa... i nosaltres també, visió de les festes de l'estiu del poble, composició literària a càrrec de Margalida Munar.

- Curtura Generas, prova estiuenca d'accés a la Particularitat.

- Trilogia d'estiu, comentari sobre tres fets que han estat notícia aquest estiu, per Miquel Company Florit i Joan MÓrey Company.

- Setembre, dades pluviomètriques d'aquest mes, per Miquel Company Florit.

- Passatemps, per Joan Sastre Joan.

MEL I SUCRE, num 63 Setembre de 1.985. Butlletí informatiu de l'Obra Cultural Balear a Sant Joan

PORTADA .- Vermadors (de l'obra Die Balearum)

CONTRAPORTADA .- Simbiosi

Local social.- NO n'hi ha

Tothom que vulgui col.laborar que faci de veure algú de l'equip de treball.

Tirada actual.- 125 exemplars

Depòsit.Legal- 49, 1.983

Imprimeix fot - Bohigas

Preu de venda 100 pts

--- Diumenge dia 15 de Setembre, la " Peña Motorista San Juan" juntament amb el bar vilafranquer " Es Niu ", inauguraren el circuit de moto- cross d'Hortella. Hi va haver carreres de distintes cilindrades.

--- L'estiu del 85 ha estat el més eixut de tots els qui se recorden. Se pot dir que del Maig fins ara no ha plogut gens. No va banyar el paperí de la festa (com sol tenir per costum). S'han pogut aplegar els dos esplets de figues sense que les hagi banyades cap gota d'aigua.

--- Les passades festes patronals del nostre poble passaren sense pena ni glòria. D'elles cal destacar els següents actes:

- Sortida de dimonis i ençalçades per llarg. Acompanyats pels xeremiers locals.
- REvetla. Rodes de foc i coets. Concert a càrrec de la Banda de música de Porreres.
- Visita de l'honorable President del Govern Balear, Sr Canyelles, i col.locació de la primera pedra a la Unitat Sanitària del nostre poble.
- Missa solemne amb assistència de les Autoritats locals i ball de l'Oferta.
- Presentació Memòria Municipal
- Demostració de gimnàstica esportiva i de Tae- Wondo. Gran espectacularitat.
- Carreres de cavalls, muls amb carro i someres amb carro, a la finca de Gossauba.

--- En vistes a que la TV- 3 no s'acaba de veure massa bé a Sant Joan. L'O.C.B. vol tornar montar un repetidor al cap damunt del poble, i així les ones electromagnètiques tendran més facilitat en atravesar la serra nord de la vila.

--- Pareix esser que durant aquest curs escolar se crearà per part de l'Ajuntament un servei municipal d'orientació pedagògica. L'enca- rregada de fer aquesta feina serà Ma Lluïssa Fuster de Manacor.

--- Dia 16 de Setembre començà el curs escolar 85- 86. En el col. legi públic de Sant Joan es va fer amb el mateix claustre que l'any passat, (cosa poc freqüent).

--- Com cada any per aquest temps , va haver- hi eleccions per a la Junta Directiva de l'A.P.A. de Sant Joan. Aquest any es varen reno- var tots els càrrecs menys els de president i secretari.

--- L'anyada d'ametlles ha estat bastan bona en quantitat i no tant en qualitat (bessó petit i molts de secalls), el preu és baix: a 350 pts el Kgr de bessó. Per altra part les garroves van cares, entre 50 i 65 pts el Kgr (cosa mai vista), però l'anyada ha estat poca degut a la nevada de principis d'any.

--- A la carretera de Ciutat, i sortint del poble s'han col·locat les respectives senyals que indiquen " al.lots sortint d'escola ". Esperem que servesqui per a qualque cosa.

--- Al programa de TV Balear " Estiu 85 " de dia 26 d'aquest mes feren una entrevista a una colla de xeremiers, un d'ells era santjoaner. També interpretaren dues tonades " Ball d'Escòssil " i " Sa mort de Cristo "

--- Durant aquest mes s'ha posat una capa de conglomerat asfàltic a la carretera de Sant Joan a Montuiri, el que ha millorat molt la facilitat de trànsit rodat per ella.

--- El popular " carretet d'En Perdut " fa un parell de diumenges que no surt a la Plaça. A lo vist el propietari, l'amo'n Perdut, no està massa bé de salut.

--- La companyia està ampliant la xarxa de telèfons al poble de Sant Joan. Per lo vist molta de gent està interessada en posar a caseva aquest artilugi, per facilitar les comunicacions.

--- El primer diumenge d'Octubre tindrà lloc al nostre poble, com cada any, la festa del butifarró, pionera dins Mallorca d'altres festes del mateix tipus a molts de pobles: festa des bunyol, festa des meló, festa de ses figues, festa des vermar, festa de sa cabra,...

--- Durant aquest any hi ha hagut una espècie d'invasió de cotxes nous al nostre poble.

--- Pareix esser que l'Ajuntament de Sant Joan vol intervenir en una sèrie d'obres que no tenen la corresponent llicència municipal. La més problemàtica és una del carrer Unió: el propietari d'una casa en obres no se vol posar en línia.

--- La Cooperativa Agrícola de Sant Joan ha comprat un molí de fer farina i també vol comprar uns subsoladors. Tot això per l'ús i servici dels seus associats.

--- Dia 22 de Setembre fou la festa de Sant Vicenç, patró de les monges de la Caritat. HI va haver missa solemne a l'esglèsia parroquial i un petit refrigeri a casa de les monges.

--- Feia tmeips que la " brigadilla de pintades " no actuava per

per la vila. Darrerament, a una paret sortint del poble, han aparegut les següents paraules " Batle, cerca traductors ".

--- Terratrèmol a la ciutat de Mèxic. Els familiars de la colònia mallorquina que viu a aquesta metròpoli estan preocupats, ja que les comunicacions són deficientes. Entre ells s'hi troben dues santjoaneres, de la família Oliver- Gayà, i segons pareix no han tengut cap denou.

--- La revista " A tota Plana ", de Manacor, organitza a través de les seves pàgines un curset de català a càrrec de JOan Barceló, batle de l'Ajuntament de Sant JOan.

--- Dia 23 de Setembre hi hagué foc de rostoll, entre el camí del Clotal fins al Campet. NO es registraren desgràcies personals ni materials. Degut a la sequetat, prenia com esca.

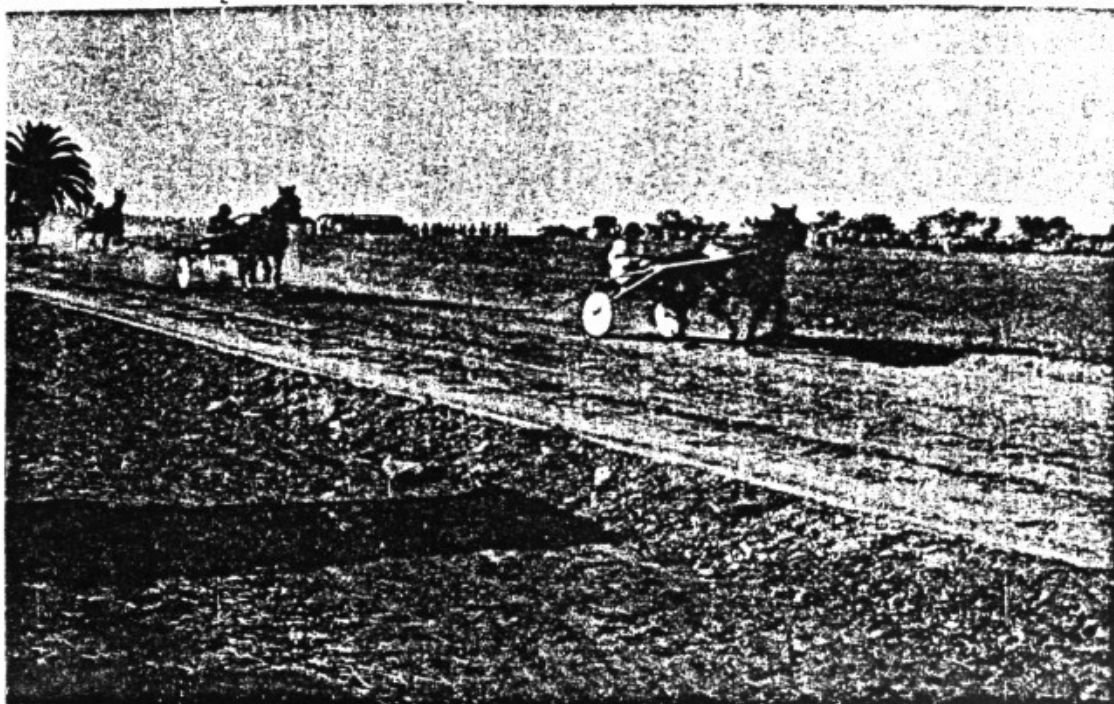
--- Ja comencen a vermar. Els reïms són petits, però diuen que són molt dolços. Els ferrers ja comencen a fer premses per extreure el suc d'aquesta fruita.

--- El club esportiu Sant Joan de 3ª Regional ha començat la lliga. Igualment que els juvenils.

--- Les figues se paguen molt cares. Aplegades d'en terra van a devers 20 pts el kgr.

--- A la fi ha plogut, la quarta setmana de setembre hi ha hagut tormentes arreu de Mallorca. Al poble de Sant Joan i durant els dies 24, 25 i 26 s'han contabilitzat uns 30 mm de pluja. A altres bandes ha caigut molta més aigua.

--- Durant els dies 28, i 29 de Setembre s'organitzava a Mercapalma la primera mostra d'alimentació. Entre els estants exposats hi figurava el de la Cooperativa de Sant Joan, on hi estaven representats diversos productes del camp del nostre poble.

S'ha anat estenguent com la pólvora per tots els medis de comunicació. No pot esser !. Es incomprendible i tràgic ! ... Criden els més incréduls, renegos a assimilar- ho. La realitat ha superats les previsions dels més idealistes. Hi ha un perill contra l'ordre públic i contra la seguretat ciutadana. Un grup terrorista organitzat atempta sistemàticament contra l'èlite social.

Vist així, sense més, no pareix res nou. De fet, bandes terroristes pul.lulen arreu del món. Però el nostre cas és nou i diferent, (encara no ho crec !, no pot esser vera !) descobert per periodistes anònims de forma casual, i mostrat a l'opinió pública amb certes reserves. (I si fos un mal entès ?).

Ha actuat dins la clandestinitat des de temps immemorials amb l'únic i precís objectiu d'acabar d'una vegada per a sempre amb la Festa Nacional. Qui no recorda la mort de Manolite pels anys 50 ?, i d'altres atemptats ?,...; reivindicats tots ells, darrerament, per " B.R.A.U. (Bous de Reclutament Anarquista Unificats) - 3ª Remugada ". Sí, així és; un grup terrorista únic en el món, compost d'elements nobles, valents, forts i ben entrenats per a matar,....., però no són homes ni dones,... són braus, vaques, bous, vadells,....., de bona raça.

A finals dels anys 70 es reuniren, organitzaren i prepararen seriosament pel combat. Es concertaren remugades generals on se planejava, se discutia,...., es decidia. S'exposaren els greus problemes davant tothom,....., i remuga que te remuga. Se nombraren petits grups ben entrenats per l'acció directa, formats per braus seleccionats (únics membres que tenen certes possibilitats de dur a terme les accions amb efectivitat) que actuarien a manera de kamikazes de l'arena (l'enemic és perillós, està ben armat i organitzat). Altres grups de comunicació, enllaç, contacte,... serien els encarregats d'estructurar els atemptats, de fer córrer la veu, donar ordres,... són els vertaders cervells de B.R.A.U. Estaria format per femelles i elements joves.

A finals dels 70 i principis del 80 les accions del grup comencen a esser més espectaculars que mai. La premsa i medis de comunicació s'encarreguen d'enrevoltar les notícies al respecte, de tota la pompa necessària per desprestigiar al grup o element terrorista. A l'any 84, un complot acabà amb la vida de Paquirri. Va esser un cop fort. Era un gran personatge del toreo i de la vida social. Se creia que aquesta feina canviaria certes maneres de veure, de pensar, actuar,.....; sigué un atemptat violent, cruu, sanguinari,... Però les coses no canviaren gaire. La majoria pensa i creu que l'home com a ser "superior" pot sublimar el sacrifi-

ci de la bèstia en benefici d'una exquisita sensibilitat, en profit d'un refinament i bon gust pèr l'espectacle, on la intel.ligència (ben armada, clar) supera a la força bruta. I els qui no són capaços d'absorbir tot aquest art,.... pobres imbècils !

Per això, 3a Remugada decidí actuar de bell nou. Qui seria la pròxima víctima ? : ningú més indicat que el botxí de " Espabilado " (membre de B.R.A.U. que acabà amb Paquirri). " Burlero " fou el designat. Tot estava ben planejat i estudiat, repassat una i altra vegada; assajat un pic i un altra. A la fi arribà el dia assenyalat. Però no se presentava el precís moment d'actuació; fins que , quan ja estava ferit de mort i tan sols no s'aguantava dret, en un darrer esforç, aprofitant un despita-ment de Yiyo, li clavà una banya al cor: la missió estava complida !.

A B.R.A.U. li arriben les darreres notícies: s'ha prohibit l'entrada a menors de 14 anys a les places de toros, segons la llei ... (pobres ingenus !). Segueixen sense entendre res.

S'ha sentit a dir que el pròxim atemptat

Es govern vol privar es toros,
i an això no ho lograrà:
mentres hi hagi homos i dones
toreros sempre hi haurà.

Nota .- El culte al bou està inclòs dins tota la cultura mediterrània de l'antiguitat. Per més informació al respecte es pot consul- el bestiar de " El Bou ", Mel i Sucre num- 43, gener-1.984

El correbou, segons
el Costumari Català

el cavall de serp

per Cosme Nigorra, Joan Morey
i altres

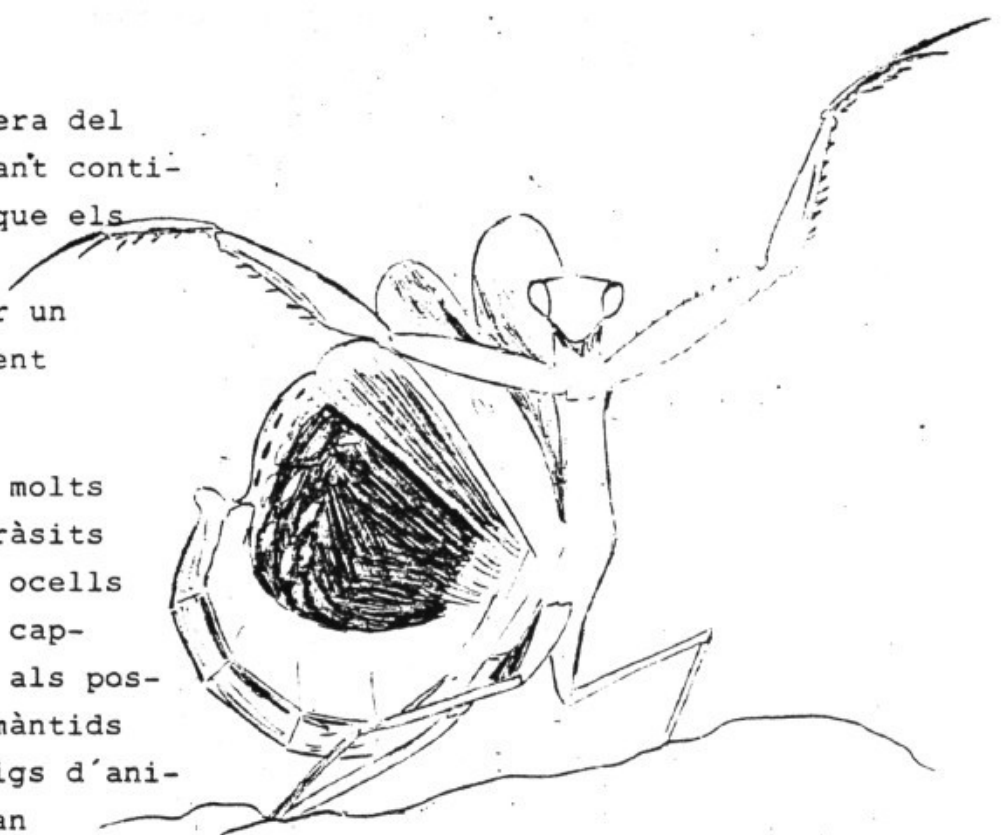
En repòs manté el cap i pronot molt elevats, doblegant les cames de davant, com si meditàs o resàs. D'aquí provenen molts dels seus noms populars: pregadéu, plegamans, dormilega, Santa Teresa,.... i també el nom científic " *Mantis religiosa* ", que més o manco voldria dir " *endevinadora religiosa* ". Aquest aspecte un poc misteriós, la posició d'aparència beatífica, han fet de la mantis un animal relacionat amb supersticions, creences, reverències, misteris,... : un temps, a Mallorca era empleada com a amulet contra el mal de queixal; els musulmans pretenen que sempre resa girada cap a La Meca; ...

Altres observadors, segurament més objectius, li donaren altres noms que s'acosten més al seu caràcter real: cavalls de serp, cavalls del diable, matamuls,... Darrera l'actitud de beata s'hi amaga una ferocitat poc corrent en el món animal. Quasi immòbil en el terreny on viu i d'uns colors mimètics (verds o marronencs) espera pacientment la presa (generalment altres insectes; si bé a les regions tropicals hi ha una espècie de Mantis d'uns 15 cm de llargària que ataca ocells i sargantanes) que quan està al seu alcanç projecta d'un precís i rapidíssim moviment (1/20 seg) les cames davanteres i agafa, amb les espinoses mordalles, la víctima que difícilment podrà fugir: no s'entretén en matar-la, sinó que amb les mandíbules esmoladíssimes (tallen sense gens d'esforç el dur cap d'una avispa) comença a devorar-la.

El mascle (molt més petit que la femella) no se salva de tan terrorífica companyia. Durant la fecundació (la còpula pot durar hores) i com que a la novia li pegui fam, ho té bo de fer posar-se a de-

devorar la part davantera del cònjuge, que mentres tant continua la seva feina, ja que els moviments d'emparellament estan regulats per un gangli del darrer segment abdominal.

A pesar de tot té molts d'enemics: des dels paràsits dels seus ous fins als ocells insectívors (sobretot capsibos). Per assustar als possibles predadors, els màntids adopten postures i còdigs d'animals més perillosos, fan jutipiris amb el cos, renous fregant les ales, ... i d'aqueixa manera despisten al contrari.

La femella a finals d'estiu posa uns 250 ous a l'interior d'una massa espumosa, de consistència papiràcia i coneguda amb el nom de ooteca. Els ous no comencen a madurar fins a finals de l'hivern, i a principis d'abril comencen a sortir les pre-larves. Ho fan per unes petites encletxes de l'ooteca; peguen revinglades fins que són defora, llavors se penguen d'un fil a l'aire i fan la primera muda. Durant els primers dies unes gotes d'aigua són suficients per alimentar - se, després van cercant petites preses. A mesura que van creixent i fent les vuit mudes, aniran cercant cercant animalons més grossos per satisfer les seves necessitats alimentícies. Per fer les mudes, les mantis esperen la nit, ja que així estan més protegits dels possibles predadors.

Es parent llunyà de grins i llagosts (a pesar de que aquests siguin herbívors) i com ells té un parell d'ales quitinitzades amb les quals protegeixen a les altres dues membranoses, i durant el repòs s'amaquen davall aquelles plegades com un ventall. Aquestes darreres ales li serveixen per volar; a pesar de tot la mantis s'estima més estar per terra camuflada entre les herbes i només emprèn el vol en cas de necessitat, d'una manera pesada i lenta.

El cap, de forma triangular és molt mòvil. Hi té un parell d'ulls composts amb els que vigila constantment al seu voltant per descobrir les possibles preses. També hi té dues antenes curtes de funció tàctil i la boca.

la festa passa ...

i nosaltres també

Éra tan dematí, que encara no hi veien; el gall començaven a rompre la calma estesa arreu del poble. Van sols el fum que desprenia la xemeneia del forn de la vila ens feia caure amb l'ocurrència de que algú ja s'era despert, i aixecat dejorn fornejava les primeres llumades.

Mirant lluny es veia el camp; semblava aturat, només, la remor dels arbres que feien ressonar la corredissa del vent, les poques fulles seques rodolant davall el figueral i qualque conill qui trescava sota els marges de pedra trencaven aquella aparent tranquil·litat. Amb tot això, un no podia adonar-se de que fos dia de trull, però lo cert era, que hores més tard, quan el Sol començava a fer claror i els fanals s'apagaven, es sentien potades per defora: gent que sortia a fer la carrera neta, emblanquinadores que anaven a complir la tasca, carros que feien la seva via cap al bocí i dones que anaven a arreglar l'aviram. Les àvies amb el mocadoret lluent fermat pel cap, el seu mantell de seda i el rosari amb la mà, sortien per anar a la missa de l'auba. Ja era hora de posar-se en tasca, no hi havia temps que eprdre. Es sentia murmurar pel carrer:

- Au, mos anam, que tenim pressa; en bon dissabte de festes encara hem de fer la bugada ...
- Què no saps que ... ?
- ... ja xerrarem un altre dia.
- Au idò; feis la vostra via, que nosaltres també ferem la nostra.

Bon dia que Déu mos dó; deia el forner a la madona que entrava pel portal amb l'ensaïmada entre les mans.

- Què voldreu coure aquesta ensaïmadona que suara he feta ?
- Ja ho provarem ! ; ell en esser cuita pareixerà una roda de carro.
- Amb el gelat no tocarà voreres: a canostra som molts ...

Per la vila, els al.lots corrien escapats i depressa a veure si ja venien les torroneres i si posaven el vermell paperí que fa remouet:

- Ja l'han posat; deia un, no el sentiu ... ?
- Ala calla bàmbol ..., contestava l'altre; això és el vent.
- Padrineta anam a la plaça a veure empaperinar; tornarem a migdia, i et durem una mica de paperí
- Feis bonda ...! Alerta als cotxes !. No compreu massa caramellos que heu de guardar els doblers per la revetla, (les hi advertia l'àvia).

— Ioninaaaaa...!! , que tens la porcella rostida ?, sent olor a cremat; cridava l'amo qui venia amb els concos fadrins, de foravila.

— Sí, responia Na Ionina, i les sopes també; i abocades, damunt la taula ja estan. Diguès als concos que entrin els muls dins la païssa ... , que es donin pressa .., i vengueu tots a dinar, que s'estoven.

- Au idò, anem a rentar-nos les mans, que la greixonera espera.

L'horabaixa, després de la sesta, els pagesos tornaven a enganxar els muls, i a acabar la tasca s'ha dit !.

— No, i és hora d'anar de quates, que ben prest el sol és post, i la fosca entrada; la festa serà aquí i nosaltres no haurem acabat el tornai.

I així fou, el Sol s'amagà i de seguida sortí el dimoni tot encés, rabiós d'antany ençà, per no haver pogut estirar les cames i tingut que passar tot l'any penjat a una estaca dins la Sala. I tots els nins badant un palm de boca i mig esglaiats mirant la carota del dimoni i la gran barrota que portava, i els caps-grossos que sovint semblava que fessin la migja riella, amb aquells vestits de flors i amb una vergueta en la mà ... i els picarols daling-dalang ... La qüestió és fer molta por; i els nins correient i qualcun inclús plo rant, amb un espant de mort, i el dimoni ben enmig del carrer encabotat en no deixar passar els cotxes. I amb la tonada de les xeremies i els darrers crits de : Banyà verda !!, la fosca era arribada.

... es feia cada vegada més espessa, i així poria començar la revetla. I la música sonant baix del campanar de l'esglèsia, aquelles peces prou conegudes pel padrí i que tant li agradaven, perquè li recordaven temps enrera, quan cap Amèrica emigrà, cercant la bona fortuna.

I aquelles jovenetes que estrenaven el vestit, volta per amunt, volta per avall; ara cap ací i llavors cap allà. I tornem- hi torna- hi.

I a la Casa de la Vila, de pint en ample, s'inaugurava no sé quina exposició ...

I llums penjats en el carrer Major que ens guardaven de travalar.

Aleshores tothom esperava que es fes mitja nit, i entre tant la madona prenia la fresca dins un balanci, mirant passar la gent per davant caseva i comentant amb la veïna: de com passa el temps !; i que fa estona, quan ella era polla, havia passejat l'il.lusió de la vida per aquella revetla, i ara amb certa melancònia li venia a la memòria aquella joventut que envejava recobrar.

— I qui deu esser aquella al.lota tan gran ... ?

I així anaven observant alguns d'aquells nins que l'any passat no s'aixecaven d'en terra, i ara havien crescut un palm.

— I que hem de fer ? , nosaltres, en canvi tornam vells ...

— I així ha d'esser ...

I a la fi, els moments tan esperats: els coets.

S'apagaven els llums i s'encenien els focs. La gent acaramullada tenia la mirada fixa per amunt, cap el cel. I, un coet,.... Ooooooohhh ii, i una altre Ooooohfff !!. Què bonics que són. Mira- los ... Ooooohfff ii.

I de cada vegada la gent es feia més enrera i s'atepien més i més, i hi havia qualche trepijada i més de dues empentes.

— Ui !!, una espira !

Per un moment, amb aquell ooooooohfff ii, pareixia que tot le poble fos una sola persona, amb aquell únic crit.

— Ja s'han acabats ?

— Ep i, no, mira i. Ara venen les rodes de foc.

— Oooooohhhhhh, què maques que són !.

I després d'uns quants coets més, del cap damunt de la vila es balandrejava la claror d'un llumí, senyal de que s'havien acabades les provisions.

— Qu enoenguin els llums, que els altres mos fugen; se'n van amunt ... se despedeixen fins l'any qui ve si Déu ho vol.

I passa la festa.. Un dia i un altre, i tothom content i en cada jornada nova s'endevina el final d'un calorós estiu i de les curtes vacances. Tot ens assegura que els qui no porem quedar- nos, hem de preparar l'equipatge i marxar.

I un temps nou vindrà, que altres festes portarà
idins la memòria de tots quedarà
l'hermós record d'aquell temps passat
i poc poc anirem enterrant entre la pols
el que quedi del succeit aquest any
i fins que torni de bell nou la festa a trucar
a les nostres portes, esperarem amb frisança
l'alegre joia del retorn.

CURTURA GENERAS

PROVES D'ACCES A ERUPCIO CUTANEA

Vint- i - setena convocatòria

- APARTATS: I- FAUNA
II - FLORA
III - VIDEO

I - FAUNA

- 1.- Quin animal és el predador " piperó " de les nits d'estiu ?
- 2.- Digui el nom d'un animal molt golafre que, mogut per radars, en té un tort ?
- 3.- Què és un mata- puputs ? Expliqui el seu funcionament.
- 4.- Quina és sa " clau des lloro " ?
- 5.- Sota- ratlli la paraula genèrica de la següent frase: FA UNA NIT CLARA I TRANQUIL.LA

II - FLORA

- 1.- Què és florar ? Conjugui'l
- 2.- I què és perflorar ?
- 3.- Quines plantes agraden més a un vampir vegetarià ?
- 4.- Qui cony va pegar foc al rostoll des Pou Nou ?
- 5.- Per quina casta de flors serveixen els KLEENEX ?

III - VIDEO

- 1.- Donat el seu interès per l'astronomia demanam: A un vampir se'l pot neutralitzar mostrant- li la famosa Creu del Sud ? (emissió 24-9-85)
- 2.- De quin color era l'ase del coronel Ana Santa a la pel.lícula " El Càlamo " ? (emissió 23-9-85)
- 3.- Digui la comarca de Mallorca on estan filmats els exteriors de la pel.lícula " La Cosa " (emissió 7-9-85)
- 4.- Qui va passar durant la projecció de la " Jauria del visio ", despistant enormement l'atenció del professorat ? (emissió 16-9-85)
- 5.- Quantes dones nues aparegueren al tercer capítol dels " Contes immorals " ? (emissió 20-9-85)

ANEX

Per " CUM LLAUDE ": Executi la tonada del HIT - " Soy la reina de los Sidas "

(L'audició es ferà a l'entornat de la farola de la Plaça)

Presentau els examens amb les respostes escrites a un paper abans de 15 dies, a qualsevol membre del tribunal.

Les qualificacions i respostes a la vint- i- setena convocatòria, al pròxim butlletí.

COLLEGE OMNIVALENT " CENTER CACAVET "

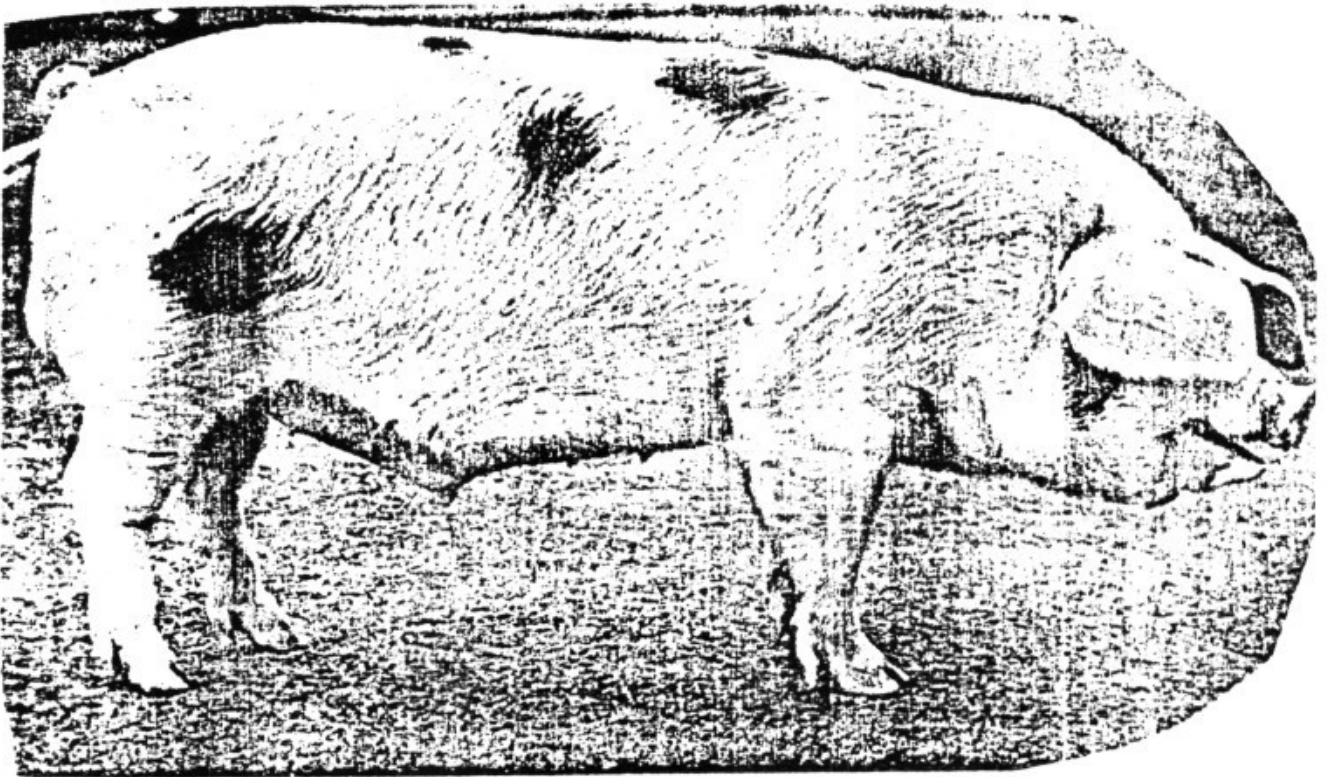
CATEDRATICS TOTXISTES: Love Square & Gabilov Panolef

MARBRISTA: Peppini Escaletini

per a la transcripció al català:

Amador Josep de Biel Bauzà Rotger Company Florit i Mates quadrat.

Durant el mes de Juny, dins aigües del Pacífic i prop de Nova Zelanda fou enfonsat per una artefacte explosiu el " Rainbow Warrior ": vaixell de GREENPEACE, organització ecologista internacional. Els membres d'aquest organisme es caracteritzen per la seva lluita en favor de la Naturalesa, actuen directament allà on hi ha atemptats ecològics, en particular al oceans: captura indiscriminada de balenes pel països que tenen flota balenera en actiu (Japó, U.R.S.S., Noruega,..); trabucament de residus nuclears dins la mar per part de nacions industrialitzades (Anglaterra, Bèlgica,...),.... Aquesta vegada la lluita es centrava contra porves nuclears franceses a certes illes del Pacífic, prop de Nova Zelanda. La resposta del poder fou contundent: feren un foradot al Rainbow Warrior que se va mig enfonsar. Però el tir les sortí per la culata: per una part el vaixell va esser reparat i va tornar surar, i els responsables de l'acció, petxucats per la premsa europea han tingut que dimitir dels seus càrrecs; entre els implicats hi havia un ministre del govern francès i altes personalitats.

Els dos terratrèmols del mes de setembre amb epicentre al Pacífic (prop de les costes centre-americanes) i que assolaren Mèxic capital, s'han cobrat ja més de 10.000 víctimes (entre elles dues mallorquines). El primer moviment sísmic tingué una intensitat de 7,8 graus de l'escala de Richter (té un màxim de 9 graus) i una potència equivalent a l'explosió d'unes 10 bombes atòmiques. El centre de la capital fou

la part més afectada pel seïsme on s'hi trobaven centres hospitalaris, hotels, edificis antics,... Tal vegada el més impressionant hagi estat la capacitat de supervivència de l'organisme humà: s'han anat rescatant de baix de les runes dels grossos edificis persones, sobretot nins molt petits, que havien estat enterrats vius entre 140 i 150 hores.

Durant tot l'estiu hi ha hagut polèmica pels toros: articles pels diaris, cartes al director, comentaris a revistes,; la postura de TVE ha estat clara al respecte. Les discussions i comentaris han transpassat les fronteres. En concret a Alemanya, una societat protectora d'animals, la " Deutscher Tierschutzbund " ha editat unes postals en senyal de protesta, i més o manco diuen:

" Les corregudes de toros no són un esport. Les corregudes de toros són una brutal tortura d'animals "

S E T E M B R E . -

Climatològicament parlant el setembre és un mes de transició entre l'estiu i la tardor; és el dia 21 quan té lloc l'equinocci de tardor, on les nits igualen als dies.

Després d'un llarg i sec estiu té lloc alguna invasió d'aire fred del nord que propicia amb la calor i humitat existents les típiques tormentes de finals d'estiu. També juga un paper molt important l'elevat escalfament de la mar, el que afavoreix una forta evaporació. Durant aquest mes, l'aigua ploguda no és ben rebuda per tothom; si aquesta es produeix durant la primera quinzena de mes, figues, vinya i algunes varietats d'hortalitzes crivellesn i es perdren. No obstant, i en situacions excepcionals, com la que estan vivint actualment, el desig de veure ploure, i molt, és quasi una obsessió.

Per altra banda la irregularitat de les precipitacions és una constant. Estadísticament les dades referides a Setembre — sempre parlant de i per Sant Joan — són de vegades confuses. En l'estudi elaborat per l'amo'n Toni dels Calderers (1.933) i prenent com a mostra les observacions entre 1.905 - 1.931, la mitja de les precipitacions es de 39, 9 mm, mentre que per el període entre 1.945 - 1.977, és de 63, 3 mm; en el curt espai de temps comprès entre 1.978 - 1.984, la mitja és de 45,9 mm. Aquestes xifres aparentment guarden una relació entre elles, però la comparació entre períodes tan significatius (26 - 32 anys) justifiquen freqüències de mesos amb més o manco quantitat de precipitació registrada. Així elaborant una taula significativa amb mesos d'elevada precipitació i d'altres de poca precipitació, s'observen dades que juntes amb la dels mesos següents produirà una acumulació d'aigua en el subsòl i d'altres que no servirà per sembrar fins més envant.

Anys de poca precipitació - setembre

1.908 - 13 mm
1.909 - 14 mm
1.911 - 0,5 mm
1.913 - 3 mm
1.914 - 1 mm
1.924 - 0,5 mm
1.926 - 0,0 mm
1.927 - 0,0 mm

Regular i elevada precipitació

1.907 - 90 mm
1.910 - 169 mm
1.920 - 72,5 mm
1.930 - 119,5 mm

En el següent període, comprès entre 1.945 - 1.977, la freqüència de mesos plujosos és més elevada que la dels mesos secs:

1.945 - 13, 7 mm
1.946 - 0,0 mm
1.964 - 2,4 mm
1.970 - ip

1.947 - 112, 5 mm
1.950 - 86, 5 mm
1.952 - 76, 9 mm
1.955 - 159,9 mm
1.959 - 321, 6 mm (any del moll)
1.963 - 161, 3 mm
1.976 - 116, 3 mm
1.977 - 111, 3 mm

Les quantitats recollides en el període comprès entre 1.978 i 1.984 s'acosten aproximadament a la mitja dels tres períodes.

ENCREUAT .-

HORITZONTALS .- 1.- Salt brusc d'una persona o animal. Eina que serveix per llaurar. 2.- No guanyaran ni perdran. 3.- Distintiu del vehicles anglesos. Aplica el pensament amb profunda atenció a alguna cosa. 4.- Substància nitrogenada molt soluble que forma part de l'orina de la major part dels mamífers. A l'inversa, gallina en llenguatge infantil. 5.- Poeta italià adherid a la corrent del Dolce Stil Novo que feu de Beatriu el personatge central de la seva obra. Moviment llibertí oligàrquic. 6.- Vocal. Consonant. Pronom interrogatiu. Matrícula de Madrid. 7.- Indica la posició d'una cosa en relació a una altra que està més baixa. Vocal. 8.- Molestar fortament l'amor propi, privar de vitalitat. 9.-Unitat femenina. " Quan cou cura, quan madura "

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1				■					
2									
3			■						
4				■					
5					■				
6		■		■				■	
7	■							■	
8									
9				■					■

VERTICALS .- 1.- Qualsevol líquid que se pugui beure. Matrícula de Murcia. 2.- Part privada de claror per interposició d'un cos opac davant la font de llum. Tractament. 3.- Teleprograma. Fer avenir dues peces amb les cares que convenguin. 4.- Estimat. Fora les vocals, sant que fa festa el 21 de Setembre. 5.- Askatasuna ta Euskadi. Grup de eprsones organitzades per la consecució d'un mateix fi. 6.- Badia apte per a arrecear ar- hi les naus. Unitat fiscal. 7.- Relatiu o pertanyent a la ciència dels números. 8.- Fruit de cert tipus de palmera. Símbol químic del calci. 9.- Ciència que estudia l'estructura dels ser vius.

SOPA DE LLETRES

E L S A M X I N X E O A S
 C A Ç R D S D E N G L U A
 N U Y E S E N Y O L L R T
 P A E N S E N E O L A B A
 R G R A M C D M U L G L I
 A I S T R E A F I Q O U R
 E M N E S C B R E C S D G
 I R N S U S A P A A T S T
 A O I C X U C L E B N S A
 S F A N G A R R A P A P M
 D R A C S O M I L L O T R

Cercant per aquí dedins trobareu el nom de 10 insectes molestos per tothom. Llavors podreu llegir una glosa referida a un d'ells.

